

Székely Sára A Szüleivel

Ez a legrégebbi fénykép, ami rólam és a szüleimről megmaradt -- négy éves voltam. A szüleim ünneplőruhában vannak. Édesanyámon egy jellegzetes fejkendő van, a zsidó tradíció szerint neki nagyon rövidre le kellett legyen vágva a haja. De nem parókát viselt, hanem kendőt. Rajtam egy selyemruha volt, amit édesapámnak a húga, Geller Frida varrt nekem, aki varrónő volt.

Édesanyámat Tabák Évának hívták, a lánykori neve Fischer Éva volt. Szurdokon született, Máramarosban, 1908-ban. Tudott jiddisül, románul jól, magyarul jól. Tudta olvasni az imádságos könyvet, és én tanítottam meg írni, amikor elmentem az árvaházba. Édesanyám Szurdokon élt,

aztán [Máramaros]Szigeten -- ott ismerkedett meg apámmal, tehát jöttek lefelé, dolgozni. Anyám kislánykora óta szolgált [Máramaros]Szigeten, apám pedig munkás volt a fűrészgyárban, ugyanott, Máramarosban, és ott voltak a házasságközvetítők, sádhén volt a nevük. Tudták, hol vannak szorgalmas lányok -- gondolom, hogy így ismerkedtek meg. Nem hinném, hogy nagyon boldogok voltak. Anyám családjában becsvágyóbbak voltak. Szegények voltak, de ki akartak szabadulni a szegénységből, el akartak érni valamit. Az apám családjában nagyon jó emberek voltak, csendesek, békések, elégedettek azzal, ami van. Nagyon nehéz munkát végeztek a fűrészüzemben, a favágásnál az erdőben, de csendesek, szelídek voltak. Tudom, hogy [a szülők] 1930-ban eljutottak Gyergyóhódosra, amikor megszülettem, ott házasodtak össze. Anyám cseléd volt különböző családoknál [Máramaros]Szigeten, a férjhezmenetelig, azután háztartásbeli volt úgy 1932-33-ig, majd elkezdett bejárónőként dolgozni különböző családoknál, és a gyár irodáit is takarította.

A születésem után pár hónappal a szüleim beköltöztek Gyergyóhódosról, Salamás mellől Gyergyószentmiklóstra, a mai Hargita megyébe. Itt a "Darvas Mór és Fiai" fűrészgyár területén laktunk, ahol magyarok is voltak, és nagyon sok zsidó. Zsidók voltak ezek, akiknek volt fűrészgyáruk négy gáterrel -- a gáter az a gép, ami a rönkökből deszkát vág -- és körfűrészszel. A gyárnak legalább száz--százharminc munkása volt, akiknek körülbelül a fele volt zsidó -- máramarosiak vagy már a Székelyföldön születettek. A város területén öt-hat ilyen gyár volt, mindnek zsidók voltak a tulajdonosai, és mindegyikben a munkásoknak legalább a fele zsidó volt. Nem mindegyikben volt lakótelep. A Rubin-telep volt a legnagyobb, a főutcán. Mi az állomáson túl voltunk, a Darvas-telepen -- nincs már semmi sem ott, megnéztem.